



Læseplan for faget engelsk

10. klasse

Indhold

Indledning	3
Trinforløb for 10. klassetrin	4
Mundtlig kommunikation	4
Skriftlig kommunikation	6
Kultur og samfund	8
It og medier	9
Innovation og entreprenørskab	10
Uddannelsesafklaring	11

Indledning

Faget engelsk er et obligatorisk fag i 10. klasse. I faget tages udgangspunkt i elevernes allerede opnåede kompetencer, færdigheder og viden fra undervisningen i engelsk i 1.-9. klasse.

Eleverne skal i faget engelsk i 10. klasse lære at kommunikere på engelsk på et selvstændigt niveau med mennesker fra hele verden på baggrund af deres viden om engelsk sprog og deres interkulturelle kompetencer.

Fælles Mål omfatter tre kompetenceområder: mundtlig kommunikation, skriftlig kommunikation samt kultur og samfund.

Centralt i faget står arbejdet med de kommunikative, interkulturelle og tekstuelle kompetencer med udgangspunkt i et kommunikativt sprogsyn. Områderne hænger sammen således, at de forskellige kompetenceområder understøtter hinanden i et helhedssyn på sproglæring- og undervisning.

Undervisningen foregår på engelsk, og det forventes, at eleverne benytter engelsk i klasse- og samarbejdssituationer.

Undervisningen tilrettelægges med udgangspunkt i kompetenceområderne og under hensyntagen til de tværgående temaer.

Læseplanen beskriver undervisningens progression i fagets trinforløb og danner grundlag for en helhedsorienteret undervisning. Det er væsentligt, at der i det enkelte undervisningsforløb arbejdes med flere færdigheds- og vidensområder på tværs af kompetenceområderne. Det skal endvidere tilstræbes, at undervisningen tilrettelægges, så den vekselvirker mellem den enkeltfaglige fordybelse og det tværfaglige arbejde.

De lovgivningsmæssige rammer for Fælles Mål er med lov nr. 1445 af 12. december 2017 blevet ændret med henblik på en lempelse af bindingsgraden ved at reducere antallet af Fælles Mål. Dette er gennemført ved, at færdigheds- og vidensmålene i Fælles Mål er gjort vejledende, således at de bindende elementer i Fælles Mål nu udgøres af fagformål, kompetencemål samt færdigheds- og vidensområder. Denne læseplan er blevet gennemskrevet i foråret 2018 med henblik på at sikre, at læseplanerne for fag og emner formelt set er i overensstemmelse med de ændrede lovgivningsmæssige rammer om Fælles Mål.

Frem mod skoleåret 2019/20 vil der blive gennemført et mere omfattende arbejde med at revidere læseplaner og undervisningsvejledninger. Dette skal understøtte, at disse i højere grad tager afsæt i de politiske intentioner bag ændringen i rammerne for Fælles Mål samt anbefalingerne fra rådgivningsgruppen om Fælles Mål. Dette vil bl.a. betyde, at læseplaner og vejledninger ikke i samme grad som tidligere vil fokusere på arbejdet med mål som udgangspunkt for tilrettelæggelsen af undervisningen. Det vil i denne sammenhæng bl.a. blive tydeliggjort, at mål er en didaktisk kategori ud af flere.

Trinforløb for 10. klassetrin

Eleverne skal arbejde med emner af personlig, kulturel og samfundsmæssig relevans. Sproget bruges fortsat som kommunikationsmiddel, men med øget fokus på formål, præcision og nuancering. Det skriftlige arbejde

skal nu have større fokus som et selvstændigt kommunikativt redskab.

Undervisningen skal foregå på engelsk og skal forberede eleverne på den senere anvendelse

af engelsk i uddannelsessystemet. Eleverne skal efterhånden kunne arbejde mere selvstændigt og med større grad af medbestemmelse.

Mundtlig kommunikation

Lytning fokuserer på talt engelsk i autentisk tempo.

Samtale fokuserer på spontane samtaler.

Præsentation fokuserer på kilder og præsentationsformer.

Sprogligt fokus fokuserer på ordforråd.

Kommunikationsstrategier fokuserer på fleksible valg af strategier.

Sproglæringsstrategier fokuserer på selvstændige arbejdsformer.

Lytning

Eleverne skal kunne forstå lytte-tekster talt i et autentisk tempo. Der skal fortsat fokuseres på lytning inden for en stadig bredere emnekreds, der omfatter personlige, kulturelle og samfundsmæssige emner. Der skal så vidt muligt anvendes autentiske tekster.

Eleverne skal kunne forstå hovedindhold og nogle detaljer af autentisk engelsk gennem brug af forskellige lytteteknikker.

Samtale

Eleverne skal kunne og have lyst til at udtrykke sig mundtligt på engelsk i meningsfulde sammenhænge med rimelig lethed og fluency afpasset situationen. Eleverne skal kunne benytte engelsk i alle klasse- og samarbejdsituationer. Sproget som

kommunikationsmiddel er fortsat i centrum, men med øgede forventninger til rimelig præcision og nuancering og større sproglig bevidsthed. Eleverne skal udvikle deres kendskab til centrale samtalemønstre, turtagning gennem brug af gambitter, hyppigt anvendte talesprogs vendinger og høflighedsfraser. Gennem arbejdet med it og medier, simuleringer og kontakt med engelsktalende personer skal sprogbrugen udvikles og afpasses efter situation og modtagere.

Præsentation

Eleverne skal kunne søge, udvælge, bearbejde og formidle informationer til forskellige grupper af modtagere. Undervisningen skal give eleverne mulighed for at præsentere emner på engelsk i forskellige kommunikative situationer. Her inddrages forskellige

præsentationsformer, herunder kreative og it-baserede. Eleverne skal kunne anvende centrale informationer fra mange forskellige kilder og omsætte indholdet til en struktureret fremlæggelse, hvor de også redegør for synspunkter med argumenter for og imod.

Sprogligt fokus

Eleverne skal fortsat arbejde med at opbygge et rimelig præcist og varieret ordforråd, herunder hyppige idiomatiske vendinger og kollokationer, fx tall man/high wall.

Eleverne skal udvikle deres ordforråd med mindre hyppige ord og vendinger, som ligger inden for de 3000 hyppigst brugte ord, herunder emnerelaterede fagord. De vejledende fasemål under sprogligt fokus for skriftlig kommunikation

inddrages også i det mundtlige arbejde.

Kommunikationsstrategier

Elevernes mundtlige færdigheder skal udvikles gennem brug af varierede og hensigtsmæssige strategier med fokus på at kunne fastholde emne og samtaleret.

Eleverne skal kunne rette sig selv med det formål at reformulere en ytring for at blive forstået.

Eleverne skal samtidig kunne hjælpe samtalepartner videre i kommunikationen, hvis de oplever problemer.

Engelskbaserede strategier, fx omskrivning og brug af synonymer og overbegreber, skal anvendes systematisk for at undgå, at samtalen går i stå. Fyldord, tøven og gentagelser benyttes for at give tænketid, mens man taler.

Sproglæringsstrategier

Eleverne skal udvikle selvstændige arbejdsformer, både når de arbejder alene og i grupper.

Eleverne skal arbejde med strategier til at finde, vurdere og anvende informationer fra internet-

tet og engelsksprogede kilder, fx i forbindelse med fremlæggelser. Efterhånden skal eleverne lære processer til selvstændigt at søge og formidle information til forskellige grupper af modtagere med inddragelse af teknikker til varierede præsentationsformer.

Skriftlig kommunikation

Kompetenceområdet skriftlig kommunikation omfatter fire færdigheds- og vidensområder:

Læsning fokuserer på selvstændig læsning af autentiske tekster i forskellige genrer.

Skrivning fokuserer på brug af skriftlighed, der passer til den kommunikative situation og med en rimelig sproglig præcision.

Sprogligt fokus fokuserer på sproglig præcision.

Sproglæringsstrategier fokuserer på anvendelse af sproglige hjælpemidler.

Læsning

Eleverne skal kunne læse, forstå og vurdere mere komplekse, autentiske tekster, både argumenterende og forskellige multimodale tekster af varierende omfang om forskellige emner. Eleverne skal have fokus på, at alle tekster er udtryk for synspunkter og underliggende budskaber. Dette foregår ved tematisk arbejde med tekster, som tilsammen giver forskellige vinkler på det tema, der arbejdes med.

Skrivning

Eleverne skal kunne skrive tekster, hvor budskabet formidles klart. Eleverne skal have opmærksomhed på, at tekster skrives i en sammenhæng, hvor hensigt, modtager og situation danner en ramme for genre, struktur og sprog. Eleverne skal arbejde med struktur i hele teksten, i

afsnit, i den enkelte sætning og i ord og fraser. Skrivningen skal stadig støttes, fx gennem brug af modeltekster, fællesskrivning på klassen, brug af skabeloner og samskrivning. Skrivningen bliver i dette forløb mere kompleks og detaljeret både sprogligt og indholdsmæssigt.

Sprogligt fokus

Eleverne skal arbejde med funktionel grammatik ved at fokusere på sammenhængen mellem teksters formål og de sproglige valg.

Eleverne skal arbejde med øget sproglig præcision både i forhold til ordforråd, grammatik og tekststruktur. Dette sker bl.a. gennem kritisk brug af computersave- og grammatikkontrol, elektroniske ordbøger samt grammatiske oversigter til hjælp ved stavning og tegnsætning.

De vejledende fasemål under sprogligt fokus for mundtlig kommunikation inddrages også i det skriftlige arbejde.

Sproglæringsstrategier

Eleverne skal kritisk og målrettet kunne anvende sproglige hjælpemidler, herunder dem, som internt stiller til rådighed.

Eleverne skal stadig have hjælp til at anvende ordbøger og andre ressourcer i arbejdet med skriftlig kommunikation, herunder it-baserede. Eleverne skal fortsat arbejde med såvel de latinske som de danske og engelske grammatiske betegnelser.

For at understøtte den mere komplekse læsning skal der arbejdes videre med elevernes brug af gæstestrategier.



Kultur og samfund

Kompetenceområdet kultur og samfund omfatter tre færdigheds- og vidensområder:

Interkulturel kontakt fokuserer på forståelse af karakteristika ved kulturmøder.

Engelsk som adgang til verden fokuserer på engelsk som internationalt kommunikationsmiddel.

Tekst og medier fokuserer på engelsksprogede medier.

Områderne hænger indbyrdes sammen, og de hænger desuden tæt sammen med det sproglige arbejde.

Interkulturel kontakt

Eleverne skal arbejde med refleksion over kultur og kulturmøder, både de møder, eleverne selv oplever, overværer og stifter bekendtskab med gennem tekster. Kulturmøder indebærer altid værdier, og ved at fastholde en åben og nysgerrig tilgang skal eleverne kunne anvende engelskfaget til at kunne forstå og diskutere disse forhold på engelsk.

Eleverne skal klædes på til at undgå stereotyper og misforståelser ved at arbejde med potentielle konfliktpunkter og kulturmøder. På basis af den

interkulturelle forståelse skal de til sidst kunne agere både selvstændigt og fleksibelt i mere spontane møder, som også omhandler viden om engelsksprogede kulturer og samfundsforhold.

Undervisningen skal tage udgangspunkt i tekster, som både er relevante for eleverne, og som samtidig giver en nuanceret opfattelse af kultur- og samfundsforhold i engelsksprogede områder over tid.

Engelsk som adgang til verden

Eleverne skal arbejde med flere typer af sproglige varianter, dels regionale og sociale, dels forskellige registre, fx gennem film og medier og på tværs af skriftlige og mundtlige genrer.

Eleverne skal kunne identificere de væsentligste sproglige træk, der kendetegner de forskellige varianter.

Til sidst skal eleverne kunne tale om, hvordan sproget farves af de sammenhænge, det indgår i, så mulige konfliktpunkter i kulturmøderne forstås og undgås.

Tekst og medier

Eleverne skal arbejde med aktuelle nyheder i engelsksprogede medier. De skal kunne præsentere dem og kunne diskutere deres indhold og holdninger. Eleverne skal kunne perspektivere de aktuelle nyheder til danske forhold. Undervisningen skal give eleverne mulighed for kritisk at kunne vurdere kildernes reliabilitet.

It og medier

It og medier er en stor ressource til engelskundervisningen. Computeren og andre platforme kan nærmest betegnes som sprogundervisningens lommeregner. It og medier giver adgang til sprogligt input, som er autentisk og aktuelt.

It- og mediekompetencer kan udskilles i fire elevpositioner, som i praksis vil have store overlap og sammenfald.

Eleverne som kritiske undersøgere

Der arbejdes i alle kompetenceområder med eleverne som kritiske undersøgere.

Eleverne skal fx kritisk kunne bruge digitale medier til at søge information om engelsktalende lande og kulturer samt om temaer, der arbejdes med i undervisningen.

Eleverne skal kunne benytte målrettede strategier til internet-søgning. De skal kunne analysere og vurdere søgeresultaterne kritisk samt citere disse korrekt. Det kan fx være, at eleverne skal lave en armchair travel eller en præsentation af deres yndlingsband.

De digitale ordbøger, grammatiske oversigter samt computerens stave- og grammatikkontrol fungerer som digitale hjælpemidler i

engelskundervisningen. Eleverne skal kunne foretage opslag samt vurdere, hvilket ord eller udtryk der passer ind i konteksten.

Eleverne som analyserende modtagere

I kompetenceområdet kultur og samfund skal eleverne opnå færdigheder som analyserende modtagere. Eleverne skal kunne analysere og vurdere medieprodukters måde at præsentere verden på. De skal fx reflektere over, hvem der ønsker at skabe hvilke reaktioner hos hvem og med hvilke hjælpemidler.

Eleverne skal kunne vurdere reliabiliteten i forskellige reklamer og hjemmesider.

Eleverne som målrettede og kreative producenter

Eleverne skal have kompetencer som målrettede og kreative producenter i digital produktion inden

for alle kompetenceområderne. Fx skal de kunne lave digitale præsentationer af personlige, kulturelle og samfundsmæssige forhold, som kan udveksles med elever i andre lande.

Eleverne som ansvarlige deltagere

Eleverne skal opnå kompetencer som ansvarlige deltagere. I kompetenceområdet kultur og samfund skal eleverne opnå færdigheder til at kommunikere, videndele og samarbejde ved brug af digital teknologi, sociale medier og online undervisningsplatforme. I wikis eller blogs samarbejder eleverne fx med en hollandsk klasse om et fælles emne som fx livet i et vadehavs område med fokus på fælles formidling af identiske problemstillinger og lokal diversitet.

Innovation og entreprenørskab

Innovation og entreprenørskab kan udskilles i fire komplementære og indbyrdes afhængige dimensioner: handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling.

Sprogundervisning skal motivere eleverne til at udfolde sig, tage chancer og afprøve deres sprog i mange og gerne utraditionelle situationer. Det skal være helt naturligt at begå fejl, og alle skal vide, at det er fejlene, man lærer af. Det drejer sig om at lære at turde handle og eksperimentere som en naturlig del af fagligt arbejde og læring.

I kompetenceområderne mundtlig og skriftlig kommunikation arbejdes med dimensionen handling. Eleverne skal strategisk kunne variere deres kommunikation mundtligt, skriftligt og digitalt alt efter målgruppe og situation. At være innovativ og entreprenant omfatter i høj grad samarbejde.

Vi er som oftest mest innovative gennem at møde det anderledes ved samarbejdspartnere og ved

at udfordre hinandens tænkning og sproglige formåen. Grupper på kryds og tværs med støtte til et læringsfokuseret gruppearbejde og brug af engelsk er centralt.

I kompetenceområderne mundtlig og skriftlig kommunikation arbejdes med dimensionen kreativitet. Eleverne skal kunne kombinere og omsætte deres faglige viden på nye måder. Ved at give plads til utraditionelle forslag og idéer fra elevernes side skal de opmuntres til at eksperimentere og lege med både sprog og tematikker i undervisningen. Når eleverne får mulighed for at udfolde sig gennem opgaver, der rummer udfordringer til flere sanser, motiveres de til at bruge deres fantasi. Det styrker elevernes divergente tænkning.

I kompetenceområdet kultur og samfund arbejdes med dimen-

sionen omverdensforståelse.

Eleverne skal have mulighed for at undersøge deres omverden. Så hurtigt som muligt skal de i kontakt med omverdenen, som i høj grad anvender engelsk, og igennem hele skoleforløbet skal deres nysgerrighed omkring sprog, tekster og kultur støttes og styrkes.

Der arbejdes med dimensionen personlig indstilling under alle kompetenceområder. Helt centralt i at udvikle elevernes innovative og entreprenante kompetencer er det at sørge for succesoplevelser. Eleverne skal opnå tro på egen formåen gennem mange succesoplevelser og derigennem tro på, at de både i og uden for skolen er i stand til at løse de sproglige, tekstmæssige og kulturelle opgaver, de møder i en moderne, globaliseret verden.



Uddannelsesafklaring

Eleverne skal i 10. klasse arbejde med deres uddannelsesafklaring, herunder forestilling om job og karriere.

Eleverne skal arbejde med afklaring af egne ønsker og muligheder i forhold til uddannelses- og erhvervsmuligheder inden for fagområdet. Eleverne skal have fokus på udvikling af faglige, sociale og personlige kompetencer. I arbejdet hermed skal der være fokus på, at eleverne får indsigt i de kompetencer, der efterspørges inden for området.

Eleverne skal opnå viden om de uddannelses- og erhvervsmuligheder, der er inden for fagområdet, og kunne vurdere uddannelses- og erhvervsmulighederne. Eleverne skal kunne indsamle viden om området og kunne udforske og diskutere eksempler på faglige, personlige og sociale kompetencer, som kræves inden for fagområdet.

Eleverne skal som led i undervisningen også opnå afklaring i forhold til valg af ungdomsuddannelse. Eleverne arbejder med at forstå sammenhængen mellem de faglige kompetencer inden for faget og de efterfølgende valg af ungdomsuddannelser og job.